DE PE PRIMA PAGINĂ ÎN CARTEA DE ISTORIE: EXERCIȚIU DE ALFABETIZARE MEDIA

Mihaela TEODOR,
Bogdan-Alexandru TEODOR

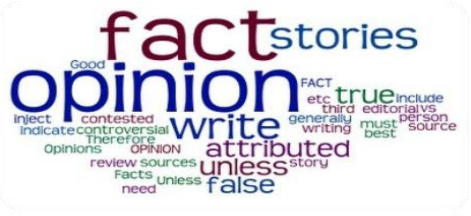

PREAMBUL

În acest exercițiu de alfabetizare media și gândire critică, studenții analizează similitudini și diferențe între știrile de presă și informațiile din cărțile de istorie referitoare la patru momente importante din istoria românilor sau din istoria secolului XXI cu impact asupra evoluției evenimentelor și a istoriei naționale sau mondiale, precum:

a. Atentatul de la Sarajevo (28 iunie 1914)
b. Vizita oficială a președintelui american Richard Nixon în România (2-3 august 1969)
c. Atacul de la World Trade Center (11 septembrie 2001)
d. Semnarea Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană (25 aprilie 2005)

Scopul activității este cel de a înțelege importanța și rolul știrii de presă în scrierea istoriei și a modului în care evoluează informația din momentul producerii până la apariția în cărțile de istorie.

DOMENIU – analiză de conținut și alfabetizare media
GRUP ȚINTĂ – studenți și masteranzi
FORMAT – la seminarii
DURATA – 30 de minute plus discuții (în funcție de implicarea studenților fără a depăși 20 de minute)

MATERIALE – copii ale unor pagini de ziar din epocă și ale paginilor din manualele de istorie prezentând aceleași patru momente importante din istoria românilor sau din istoria secolului XXI (sau link către ziare on-line, portaluri de ştiri sau web-site-uri cu manuale scolare digitale):

REFERINȚE ORIENTATIVE: https://www.manuale.edu.ro/

http://www.newseum.org/todaysfrontpages/?tfp_display=gallery&tfp_region=Europe&tfp_sort_by=country

https://www.iiccr.ro/2-august-1969-prima-vizita-oficiala-in-romania-a-unui-presedinte-al-statelor-unite-ale-americii/

http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4480677.stm

https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a/Istorie/Corint2/A365.pdf

https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/packages/html/nyregion/9- 11imagemap.html

https://newseumed.org/artifact/terrorist-attacks-of-sept-11-2001-archived-papers/

5 minute de istorie: Vizita lui Richard Nixon în România, din august 1969, accesibil pe https://www.youtube.com/watch?v=LqM-Za7Acg4

President Nixon Visits Rumania (1969), British Pathé, accesibil pe https://www.youtube.com/watch?v=ge9L9iXJfx8

http://www.ceausescu.org/ceausescu_media/nixon.html

ACTIVITATE

Pasul 1: spargeți gheața cu o discuție lejeră despre rolul presei. Cereţi studenţilor să răspundă pe scurt la întrebări despre rolul presei ca sursă în scrierea istoriei precum:

- De unde credeţi că îşi procură informaţiile jurnaliştii atunci când fac ştirile?

- Dar istoricii, de unde credeţi că îşi procură informaţiile pentru cercetările lor?
- Credeţi că ştirea de presă este o sursă importantă pentru istorici?

Pasul 2: lucru individual sau în echipă. Împărţiţi studenţilor documentele (copii ale ziarelor şi ale paginilor de manual) şi explicaţi-le că acestea sunt surse istorice şi cereţi să fie reevaluate răspunsurile la întrebările privind importanţa presei ca sursă istorică. Apoi pregătiţi activitatea propriu-zisă de analiză a documentelor, pasul 3.

Documente

a. Atentatul de la Sarajevo (28 iunie 1914)

The New York Times.

HEIR TO AUSTRIA'S THRONE IS SLAIN WITH HIS WIFE BY A BOSNIAN YOUTH TO AVENGE SEIZURE OF HIS COUNTRY

Francis Ferdinand Shot During State Visit to Sarajevo.

TWO ATTACKS IN A DAY

Archduke Escaped Bomb Thrown Under Their Automobile

SLAIN IN SECOND ATTEMPT

LEAD TO A SERVIAN PLOT

AGED EMPEROR IS STRICKEN

Slain by Assassin's Bullets.

Archduke Francis Ferdinand and his Consort the Duchess of Hohenberg

TRAGEDY MAY ALTER POLITICS OF EUROPE

Late Archduke's Ambitions Regarded with Distrust in Many of the Capitals.

WANTED A TRIPLE EMPIRE

Capitolul 4

Echilibrul de forte după 1878

Sarajevo, 28 iunie 1914 (fotografie făcută înainte de atentatul în care s-au pierdut viaţa arhiducele Franz Ferdinand şi soţia sa)

Războaiele balcanice şi Primul Război Mondial

5. România aderă la Tripla Alianţă

Exerciţii

121

Sursa: https://www.alamy.com/stock-photo-archduke-franz-ferdinand-1863-1914-and-duchess-sophie-chotek-1868-50029834.html şi https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XII-a/Istorie/Corint2/A388.pdf

b. Vizita oficială a preşedintelui american Richard Nixon în România (2-3 august 1969)

The New York Times

NEW YORK, SUNDAY, AUGUST 3, 1969

50 CENTS

LIBERALS TO SEEK A LARGER TAX CUT IN MIDDLE LEVELS

House Democrats to Move This Week on Revisions in Panel's Reform Bill

By EILEEN SHANAHAN

WASHINGTON, Aug. 2—Liberal Democrats in the House will attempt next week to change the tax relief provisions of the pending tax reform bill to give more relief to middle-income taxpayers.

The bill, as drafted in the Ways and Means Committee this week would give no tax reduction at all to the typical middle-income taxpayer who is buying his own home, according to the liberal Democrats.

The bill's principal provision that is aimed at providing tax relief at the middle-income level is an increase in the standard deduction, which few homeowners use.

Typical homeowners have large interest deductions on their mortgages, plus sizable local property tax payments, which raise their itemized deductions beyond even the proposed higher standard deduction in the bill. Under the bill, the standard deduction would be increased from 10 percent of adjusted gross income, up to a maximum of $1,000, to 15 percent, up to a maximum of $2,000.

NIXON, IN RUMANIA, STRESSES DESIRE FOR WORLD PEACE

President Proclaims U.S. Is Willing to Coexist With the Communist Bloc

UNDERSTANDING ASKED

Cheering Crowds Provide the Warmest Welcome of His Global Tour

Nixon and Ceausescu remarks are printed on Page 3.

By ROBERT B. SEMPLE Jr.

BUCHAREST, Aug. 2—President Nixon received a warm reception from hundreds of thousands of flag-waving Rumanians today and proclaimed the United States' willingness to "live in peace" with the Communist world.

The first American President for nearly a quarter of a century to visit a Communist nation said a welcoming crowd that if the nations of the world were to reach an understanding, they must be prepared "to see the world as it is — a world of different regimes, different nations, of

RUMANIANS TURN OUT TO WELCOME NIXON: Waving American and Rumanian flags, people greeted President Nixon on his arrival by plane in Bucharest. Beside Mr. Nixon, facing camera, is President Nicolae Ceausescu.

PONTIFF RETURNS | Kuznetsov Disowns Books | PRESIDENT AVOIDS

Relațiile internaționale

8. Politica externă a României în timpul regimului comunist

8.1. Politica externă a României în timpul lui Gheorghe Gheorghiu-Dej (1948–1965). Intrată în sfera de influență sovietică, țara noastră a participat la fondarea Consiliului de Ajutor Economic Reciproc (C.A.E.R., 1949), cu sediul la Moscova și a alianței militare comuniste Organizația Tratatului de la Varșovia (1955) alături de U.R.S.S. și de satelișii săi. La 10 februarie 1947, România a semnat tratatul de pace cu Națiunile Unite, prin care frontiera sa de răsărit a fost stabilită ca fiind cea de la sfârșitul lunii iunie 1940. În primul deceniu postbelic, România a avut relații strânse cu țările din lagărul comunist, în timp ce legăturile cu celalte state erau reduse la minimum. România a devenit membră a O.N.U. în 1955. După moartea lui Stalin, Gheorghe Gheorghiu-Dej a început să se distanțeze față de politica Moscovei, sub pretextul construirii comunismului pe o cale proprie. S-a realizat o apropiere între comuniștii români și rivalii celor sovietici – comuniștii chinezi – s-au intensificat acțiunile de colaborare cu o altă țară comunistă care respingea dominația sovietică, Iugoslavia etc. România și-a exprimat dezacordul cu *planul Valev*, propus de sovietici. Potrivit acestuia, se avea în vedere integrarea economică a statelor socialiste, iar zonele de sud-est ale României, împreună cu părți din U.R.S.S. și din Bulgaria, urmau să se specializeze în producția agricolă. Refuzând planul, România și-a extins colaborarea cu statele vest-europene, începând, retehnologizarea fabricilor și intensificând industrializarea țării. Distanțarea față de linia Moscovei este demonstrată de *Declarația din aprilie 1964 cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale (doc. 2, pag. 84)*. România a rămas însă membră a lumii comuniste, făcând în continuare parte din C.A.E.R. și din Organizația Tratatului de la Varșovia.

Vizita oficială a președintelui american Richard Nixon în România (1969)

Vocabular

Lagăr comunist = sintagmă folosită pentru a desemna țările aflate în sfera de influență a Uniunii Sovietice.

Țări satelit = acici, state comuniste vecine ale U.R.S.S., care au intrat în sfera ei de influență.

Sursa: https://www.nytimes.com/1969/08/03/archives/text-of-statements-by-nixon-and-ceausescu-in-bucharest.html (http://larics.ro/category/analize/page/3/) și https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a/Istorie/Niculescu/A146.pdf

c. Atacul de la World Trade Center (11 septembrie 2001)

The New York Times

U.S. ATTACKED

HIJACKED JETS DESTROY TWIN TOWERS AND HIT PENTAGON IN DAY OF TERROR

A CREEPING HORROR

Buildings Burn and Fall as Onlookers Search for Elusive Safety

President Vows to Exact Punishment for 'Evil'

Click to read the full text

A Somber Bush Says Terrorism Cannot Prevail

Awaiting the Aftershocks

Washington and Nation Plunge Into Fight With Enemy Hard to Identify and Punish

https://www.nytimes.com/2001/09/12/national/12PLAN.html

Capitolul 5

Islamul între integrism și fundamentalism

Demonstrație de susținere a imamului Khomeiny în Iran

Dicționar

Integrism – mișcare în cadrul islamului care militează pentru menținerea integrală a tradiției și privește spațiul locuit de musulmani ca pe un teritoriu unitar.

Fundamentalism islamic – mișcare politico-religioasă care susține respectarea legii coranice, în toate implicațiile ei.

Atacul de la World Trade Center (11 septembrie 2001)

Integrismul islamic, fenomen religios și politic

Fundamentalismul islamic

78

Sursa: https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/packages/html/nyregion/9-11imagemap.html și https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a/Istorie/Corint2/A365.pdf

d. Semnarea Tratatului de aderare a României la Uniunea Europeană (25 aprilie 2005)

BBC NEWS

One-Minute World News

Last Updated: Monday, 25 April, 2005, 16:32 GMT 17:32 UK

E-mail this to a friend Printable version

EU candidates sign entry treaty

Bulgaria and Romania have signed European Union accession treaties, paving the way for them to join the bloc in January 2007.

People in Bulgaria and Romania have been celebrating the signing

The treaties contain a safeguard clause delaying entry for a year if either country fails to meet EU standards.

The EU wants the independence of the judiciary to be strengthened and more efforts to tackle corruption in what will be its poorest member states.

The signing ceremony took place at the old Neumuenster Abbey in Luxembourg.

If Bulgaria and Romania join in 2007, it will be the fifth enlargement of the EU project, making a total of 27 member states.

In May last year, eight of the 10 new member states were former communist countries.

Bulgaria and Romania missed that first round of EU expansion into eastern Europe because they had failed to implement sufficient democratic and market reforms.

At the signing ceremony on Monday, European Commission President Jose Manuel Barroso said it had been a "demanding and challenging voyage" and the EU set high standards for new members.

Romania and Bulgaria are poorer than any of the 25 EU states

But he told Bulgaria and Romania that the Commission would work with them to overcome difficulties.

"We have every confidence that you are capable of making even most demanding reforms," he said.

The BBC's Nick Thorpe says many governments in western Europe fear an influx of Romanians and Bulgarians and may yet find reasons for delaying full membership.

Living costs

The reforms that Bulgaria and Romania have already passed into law must now be put into practice.

Courts will have to prove that people receive a fair trial and anti-corruption authorities will have to show that no one is beyond their reach.

The cost of living may rise dramatically as heating bills increase and the withdrawal of state subsidies for less profitable sectors like steel and coal may add to unemployment.

Our correspondent says the leaders of both Romania and Bulgaria will, however, find comfort in the fact that the political will to accept them is now being put into writing.

That should also encourage countries further down the que in the Balkans, Turkey and Ukraine, he says.

Capitolul 2

România și Uniunea Europeană

26

Sursa: http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4480677.st și https://manuale.edu.ro/manuale/Clasa%20a%20XI-a/Istorie/Corint2/A365.pdf

Pasul 3: analiza informațiilor din documente, lucru individual sau în echipă pe fișa de lucru pusă la dispoziție. Acordați studenților 10-15 de minute pentru a analiza documentele referitoare la un eveniment la alegere și pentru a completa fișa de lucru alăturată.

FIȘA DE LUCRU
Nume și prenume:
Data:
Activitate: Completați în tabel răspunsurile la următoarele întrebări după analiza documentului sursă (pagina de ziar sau pagina de manual).

Eveniment	Întrebare	Jurnal	Manual
Informații cheie din document	1. Ce s-a întâmplat? 2. Unde s-a întâmplat? 3. Când s-a întâmplat? 4. Care au fost figurile cheie? 5. De ce a fost important? 6. Ce impact a avut în istoria națională/a lumii?		
Întrebări suplimentare	1. Ce informații credeți că lipsesc din cele două documente? 2. Aveți întrebări legate de evenimentul ales și de importanța lui în istorie? 3. Aveți întrebări legate de sursele folosită?		

Pasul 4: similitudini și diferențe.

Cereţi studenţilor să analizeze și să încercuiască similitudinile și diferențele semnalate între cele două surse istorice, dar și întrebările la care nu au găsit răspuns în sursa folosită. Apoi cereţi studenţilor să răspundă la întrebări legate de informațiile găsite precum: De ce credeţi că unele informaţii apara în ambele surse și altele nu? Aveţi toate informațiile necesare pentru a răspunde la toate întrebările? Credeţi că pagina de ziar poate fi considerată o sursă istorică credibilă? Da că da, de ce da? Dacă nu, de ce nu? Argumentaţi!

Pasul 5: completare informații din surse suplimentare.

Asigurând studenţilor acces la bibliotecă sau internet, acordaţi-le 10-15 minute pentru a căuta surse (enciclopedii, studii și articole, cărţi) și a găsi informaţii suplimentare necesare completării fișei de lucru. Puteţi pune la dispoziție referințele bibliografice incluse în preambul sau orice alte surse utile.

Pasul 6: discuţii și rezultate.

Păstraţi maximum 20 de minute pentru o discuție colectivă pe marginea rezultatelor exercițiului, dar și a temei controversate *știre de presă versus istorie* punând întrebări precum:

Care informaţii sunt asemănătoare și care diferă?
Care dintre surse oferă mai multe informaţii?
De ce credeţi că lipsesc informaţii în unul dintre documente ?
Care este rolul unui reporter?
Care este rolul unui istoric?
Cât timp credeţi că este necesar ca o știre să devină istorie?